

NHIỆM VỤ, GIẢI PHÁP BẢO VỆ TỔ QUỐC VIỆT NAM XÃ HỘI CHỦ NGHĨA TRONG TÌNH HÌNH MỚI

NGUYỄN VĂN THÀNH*
LỤC ANH TUẤN**

Bài viết đưa ra dự báo về tình hình thế giới, khu vực và trong nước đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045. Từ đó, khuyến nghị mục tiêu, nhiệm vụ giải pháp bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới¹.

Từ khóa: Tình hình thế giới; tình hình khu vực; tình hình trong nước; an ninh phi truyền thống; an ninh con người; ngoại giao toàn diện.

The article provides a forecast of the world, regional and domestic situation by 2030, with a vision towards 2045 whereby some objectives, tasks and solutions are recommended to protect the socialist Vietnam in the new context¹.

Keywords: World situation; regional situation; domestic situation; non-traditional security; human security; comprehensive diplomacy.

NGÀY NHẬN: 20/12/2023

NGÀY PHẢN BIỆN, ĐÁNH GIÁ: 15/01/2024

NGÀY DUYỆT: 16/02/2024

DOI: <https://doi.org/10.59394/qlnn.337.2024.785>

1. Dự báo tình hình thế giới, khu vực, trong nước đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045

a. Nhân tố tác động từ bên ngoài

Hòa bình, hợp tác và phát triển vẫn là xu thế lớn, khát vọng chung của toàn nhân loại nhưng sẽ đứng trước nhiều trở ngại, khó khăn. Cạnh tranh chiến lược giữa các nước lớn ngày càng gia tăng, nguy cơ xung đột cục bộ, chạy đua vũ trang ngày càng rõ nét. Cạnh tranh Mỹ - Trung là nhân tố chính chi phối cục diện thế giới. Làn sóng dân túy và chủ nghĩa bảo hộ kết hợp với chủ nghĩa dân tộc vị kỷ đã và đang ảnh hưởng mạnh đến tiến trình phục hồi, tăng trưởng và hội nhập kinh tế thế giới và khu vực.

Xu hướng “đa cực, đa trung tâm” đang vận động, biến đổi nhanh chóng, là xu hướng chính trong tương lai. Sự trỗi dậy của Trung Quốc, sự suy giảm tương đối của Mỹ và sự chững lại của Liên minh châu Âu (EU) gần đây đã làm thay đổi tương quan sức mạnh, tầm ảnh hưởng của các quốc gia trong cuộc đua trở thành cường quốc số 1, dẫn đến sự xáo trộn trật tự thế giới mà Mỹ tạm thời giành ưu thế. Các cường quốc vừa cạnh tranh vừa phối hợp, vừa đấu tranh vừa hợp tác, vừa đối

* Thượng tướng, PGS.TS, Hội đồng Lý luận Trung ương

** Thiếu tá, TS, Hội đồng Lý luận Trung ương

trọng vừa thỏa hiệp trong quá trình giải quyết các vấn đề quốc tế, khu vực. Chủ nghĩa dân tộc, chủ nghĩa cường quyền nước lớn nổi lên làm tăng những ứng xử cực đoan, làm suy yếu mô thức hợp tác đa phương trong quan hệ quốc tế.

Các mạng lưới hợp tác, liên minh các nhóm nước có chung lợi ích sẽ đóng vai trò chủ chốt trong việc định hình trật tự thế giới mới. Hiện nay, cả Mỹ và Trung Quốc đang đẩy mạnh cạnh tranh chiến lược nhằm định hình một trật tự mới thể hiện tương quan so sánh lực lượng mới. Trong khi đó, các nước khác có xu hướng thực hiện tự chủ chiến lược với mong muốn thế giới tồn tại một trật tự đa cực dựa trên luật lệ.

Kinh tế thế giới đối mặt nhiều yếu tố bất lợi do tác động kép của đại dịch Covid-19, xung đột Nga - Ukraine, xung đột Israel - Hamas... Đại dịch Covid-19 làm đứt gãy chuỗi cung ứng toàn cầu, gia tăng xu hướng bảo hộ, "co cụm" ở hầu hết các quốc gia trên thế giới; đồng thời là yếu tố chính khiến các hoạt động giao lưu, trao đổi bị gián đoạn, tạo cơ hội phát triển cho chủ nghĩa dân tộc, dân túy ở nhiều nơi trên thế giới. Cuộc xung đột Nga - Ukraine càng làm chậm lại quá trình phục hồi nền kinh tế thế giới sau đại dịch. Kinh tế thế giới vẫn đứng trước các thách thức lớn từ xu hướng bảo hộ, đứt gãy chuỗi cung ứng, lạm phát toàn cầu, an ninh năng lượng và lương thực... Trong đó, lạm phát toàn cầu đạt mức cao trong những năm gần đây khiến các quốc gia phải đặt nhiệm vụ kiểm soát lạm phát lên hàng đầu.

Cạnh tranh nước lớn tiếp tục diễn ra gay gắt, là nhân tố chính trong việc định hình trật tự khu vực và thế giới đến năm 2030, trong đó nổi bật là cạnh tranh chiến lược Mỹ - Trung và quan hệ Mỹ - Nga - Trung. Sức mạnh tổng thể của các nước lớn như Trung Quốc, Nga, Ấn Độ... đều gia tăng, cạnh tranh trực tiếp với Mỹ và cạnh tranh với nhau ở nhiều khu vực.

Các nước tầm trung có nền kinh tế mới nổi ngày càng có vai trò gia tăng trong hệ

thống quốc tế, các nước này sẽ đòi hỏi tái cấu trúc các thể chế toàn cầu theo hướng thừa nhận vai trò lớn hơn của mình nhằm từng bước tạo lập ảnh hưởng. Trong bối cảnh cạnh tranh nước lớn diễn ra gay gắt, các nước này được hưởng lợi từ quá trình tập hợp lực lượng nhưng đồng thời cũng rơi vào thế kẹt, đòi hỏi phải tăng cường tự chủ chiến lược và chạy đua vũ trang để giảm sự phụ thuộc vào nước lớn, đồng thời bảo vệ lợi ích cốt lõi của mình².

Toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế tiếp tục là xu hướng lớn nhưng đang đứng trước nhiều thách thức. Cạnh tranh chiến lược và mâu thuẫn nước lớn là trở lực cho quá trình đàm phán và hợp tác giữa các nước tại các tổ chức đa phương. Toàn cầu hóa kinh tế có xu hướng bị chính trị hóa, gắn với lợi ích cạnh tranh chiến lược của các nước lớn, do đó, hệ thống thương mại toàn cầu cũng có nguy cơ bị phân cực, phân mảnh thành các khối, nhóm với các nguyên tắc hoạt động khác nhau.

Khu vực châu Á - Thái Bình Dương, trong đó có khu vực Đông Nam Á có vị trí địa - chiến lược quan trọng, là địa bàn trọng tâm trong cạnh tranh chiến lược giữa các cường quốc. châu Á - Thái Bình Dương đang trở thành trung tâm quyền lực của thế giới trong thế kỷ XXI. Cục diện khu vực và sự điều chỉnh chính sách đối ngoại của các quốc gia trong khu vực tiếp tục bị chi phối bởi quan hệ Mỹ - Trung. Trung Quốc đẩy mạnh, tăng cường ảnh hưởng ở khu vực. Trong 5 - 10 năm tới khó có giải pháp để giải quyết ổn thỏa, dứt điểm các điểm nóng trong khu vực, như: Đài Loan (Trung Quốc), bán đảo Triều Tiên, tranh chấp lãnh thổ tại Biển Đông... ASEAN ngày càng hội nhập, tiếp tục phát huy vai trò trung tâm hợp tác, thúc đẩy liên kết khu vực Đông Á, châu Á - Thái Bình Dương được nhiều nước lớn coi trọng, tăng cường hợp tác. Tuy nhiên, ASEAN cũng đứng trước nguy cơ ngày càng tăng, bị nước lớn gây sức ép lôi kéo, lợi dụng, dẫn đến làm suy giảm vai trò trung tâm trong cấu trúc an ninh khu vực của mình.

Các thách thức an ninh phi truyền thống tiếp tục diễn biến phức tạp, tác động nhiều mặt đến sự phát triển của các quốc gia. Các thách thức an ninh phi truyền thống nổi lên, như: biến đổi khí hậu, nước biển dâng, ô nhiễm môi trường, thiên tai dịch bệnh, tình trạng thiếu hụt tài nguyên, tội phạm xuyên quốc gia, tội phạm trên không gian mạng, chủ nghĩa dân tộc cực đoan, khủng bố quốc tế... gia tăng. Những thách thức này vừa là mối đe dọa chung đối với loài người và khuyến khích nỗ lực hợp tác tập thể, vừa là phương tiện nhiều quốc gia lợi dụng để làm suy yếu lẫn nhau.

Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư (4.0) tạo đột phá trên nhiều lĩnh vực, trong đó có lĩnh vực quốc phòng, an ninh, tạo ra cả thời cơ, thách thức đối với mọi quốc gia, dân tộc. Internet vạn vật (IoT), cơ sở dữ liệu lớn (Big Data), điện toán đám mây (cloud computing), Trí tuệ nhân tạo (AI)... tiếp tục đưa đến những biến đổi sâu sắc đối với đời sống xã hội, kết cấu giai cấp, năng suất lao động, cơ cấu nghề nghiệp, sự chuyển đổi của hệ thống sản xuất - kinh doanh...; tuy nhiên cũng đặt ra những thách thức mới đối với công tác quản trị quốc gia, bảo đảm quốc phòng - an ninh, bảo vệ Tổ quốc.

b. Nhân tố tác động từ bên trong

Hội nghị Đại biểu toàn quốc của Đảng giữa nhiệm kỳ (khóa VII) (ngày 20/01 - 25/01/1994) xác định 4 nguy cơ thách thức lớn là: (1) Nguy cơ tụt hậu xa hơn về kinh tế so với nhiều nước trong khu vực và trên thế giới, do điểm xuất phát thấp. (2) Nguy cơ sai lầm về đường lối, đi chệch định hướng xã hội chủ nghĩa. (3) Nguy cơ về sự suy thoái, biến chất trong đội ngũ cán bộ, đảng viên và tệ nạn quan liêu, tham nhũng, lãng phí. (4) Nguy cơ “Diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch.

Đại hội lần thứ XIII của Đảng nhận định, đánh giá rõ hơn là: bốn nguy cơ vẫn còn tồn tại, có mối quan hệ chặt chẽ với nhau, có mặt

gay gắt hơn. Các thế lực thù địch tiếp tục tăng cường chống phá Đảng, Nhà nước và đất nước ta. Bảo vệ độc lập, chủ quyền, toàn vẹn lãnh thổ, giữ vững môi trường hòa bình, ổn định và thích ứng với biến đổi khí hậu là yêu cầu cấp thiết, đồng thời là những thách thức rất lớn đối với nước ta trong thời gian tới³.

Bên cạnh bốn nguy cơ đã được nhận diện, xuất hiện các nguy cơ, thách thức mới: *Một là*, tranh chấp Biển Đông diễn biến ngày càng phức tạp, là mối thách thức lớn nhất đối với chủ quyền và quyền chủ quyền của Việt Nam trên Biển Đông. *Hai là*, chiến tranh thông tin, chiến tranh không gian mạng ngày càng được các thế lực thù địch, phản động sử dụng rộng rãi để xâm phạm chủ quyền, an ninh quốc gia; chi phối, tác động lớn đến Việt Nam.

Tệ tham nhũng, tiêu cực chưa được giải quyết triệt để; tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống trong một bộ phận cán bộ, đảng viên chưa được đẩy lùi; vấn đề “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” vẫn chưa được ngăn chặn có hiệu quả... Đây vẫn là những thách thức lớn, tiềm ẩn nguy cơ mất ổn định từ bên trong, gây mất niềm tin trong Nhân dân. An ninh truyền thống và phi truyền thống còn diễn biến phức tạp; âm mưu, hoạt động chống phá của các thế lực thù địch ngày càng tinh vi, xảo quyệt; tội phạm và vi phạm pháp luật về an ninh, trật tự diễn biến phức tạp, khó dự báo và kiểm soát; sự phát triển mạnh mẽ của khoa học - công nghệ, truyền thông... tác động sâu sắc, đa chiều đến môi trường an ninh, trật tự của đất nước ta.

Trên một số vùng chiến lược, địa bàn trọng điểm ở khu vực Tây Bắc, Tây Nguyên, Tây Nam Bộ: còn tiềm ẩn các yếu tố gây mất ổn định, không loại trừ khả năng xảy ra bạo loạn chính trị. Qua khảo sát thực tế ở một số tỉnh biên giới Tây Nam Bộ, Tây Nguyên và Tây Bắc gần đây cho thấy, kẻ địch đang tăng cường thực hiện âm mưu, thủ đoạn “diễn biến hòa bình” đối với địa bàn các tỉnh miền

núi, đồng bào vùng dân tộc, chúng tập trung vào cơ sở để đầu độc, mê hoặc quần chúng thực hiện ý đồ thù địch, phản cách mạng.

2. Bối cảnh thế giới và trong nước đã đặt ra những yêu cầu mới trong việc bảo vệ độc lập, chủ quyền của đất nước

Thứ nhất, yêu cầu giữ vững độc lập, chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ trong bối cảnh hội nhập quốc tế toàn diện, sâu rộng, cạnh tranh và xung đột liên tục xảy ra trên thế giới. Hiện nay, trong quá trình hội nhập kinh tế quốc tế, nguy cơ mất độc lập, tự chủ do phụ thuộc vào các cường quốc kinh tế là một trong những thách thức Việt Nam phải giải quyết một cách hiệu quả. Bên cạnh đó, dưới tác động của cách mạng công nghiệp 4.0, nhiệm vụ bảo vệ an ninh quốc gia không chỉ trong phạm vi biên giới hành chính mà vượt ra ngoài biên giới lãnh thổ, cả trên đất liền, trên biển và không gian mạng.

Thứ hai, yêu cầu về việc ứng xử với nước lớn trong bối cảnh thế giới phân tuyến hiện nay. Cạnh tranh nước lớn và nhiều hình thức tập hợp lực lượng ra đời, chủ yếu do Mỹ và Trung Quốc dẫn dắt thông qua các chiến lược, như: Chiến lược Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương tự do và rộng mở (IPS), “Bộ Tứ kim cương” (QUAD), Hợp tác An ninh ba bên giữa Mỹ, Anh và Australia (AUKUS), Khuôn khổ kinh tế Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương vì thịnh vượng (IPEF), Sáng kiến Phát triển toàn cầu (GDI), Sáng kiến An ninh toàn cầu (GSI), Vành đai và Con đường (BRI), Cộng đồng chung vận mệnh..., khiến cho các nước vừa và nhỏ rơi vào tình thế chọn bên có ảnh hưởng tới việc bảo đảm lợi ích quốc gia. Do đó, yêu cầu đặt ra đối với nước ta trong thời gian tới là cần phân tích, đánh giá tình hình, đưa ra quyết sách phù hợp để thúc đẩy được lợi ích phù hợp với lợi ích chung.

Thứ ba, yêu cầu đẩy mạnh công tác nghiên cứu và tham mưu chiến lược, không để bị động, bất ngờ. Trong bối cảnh thế giới bất ổn và có nhiều yếu tố bất định như hiện

nay, cần sớm phát hiện, ngăn chặn, đẩy lùi, triệt tiêu những âm mưu, hành động chống phá chế độ, xâm phạm chủ quyền, lãnh thổ, lợi ích quốc gia - dân tộc, không để Tổ quốc bị động, bất ngờ, giữ vững môi trường hòa bình, ổn định, phát triển đất nước theo định hướng xã hội chủ nghĩa (XHCN).

Thứ tư, yêu cầu phải có tư duy mới về an ninh quốc gia. Hiện nay, bên cạnh các vấn đề an ninh truyền thống, các vấn đề an ninh phi truyền thống đã vượt qua khỏi phạm vi lợi ích an ninh quốc gia của một nước, trở thành thách thức mang tính toàn cầu. Do đó, như đã được chỉ ra tại Đại hội XIII của Đảng, an ninh quốc gia cần được nhìn nhận toàn diện hơn bao gồm: an ninh lãnh thổ, an ninh chính trị, an ninh kinh tế, an ninh văn hóa - tư tưởng, an ninh con người, an ninh thông tin, an ninh trên lĩnh vực tôn giáo, dân tộc, an ninh nông thôn, đô thị và các vùng chiến lược, an ninh phi truyền thống... Đặc biệt, an ninh con người là trung tâm của mọi hoạt động, bảo vệ an ninh con người vừa là mục tiêu phấn đấu, vừa là động lực bảo đảm cho sự ổn định chính trị xã hội và xây dựng, phát triển đất nước trường tồn, thịnh vượng.

3. Mục tiêu, nhiệm vụ, giải pháp bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong bối cảnh mới

a. Mục tiêu

Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng xác định mục tiêu cụ thể phát triển đất nước đến năm 2030 tầm nhìn đến năm 2045: “Đến năm 2030, kỷ niệm 100 năm thành lập Đảng: Là nước đang phát triển, có công nghiệp hiện đại, thu nhập trung bình cao. Đến năm 2045, kỷ niệm 100 năm thành lập nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa nay là Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam: trở thành nước phát triển, thu nhập cao”⁴.

(1) Xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh, nâng cao năng lực lãnh đạo, cầm quyền của Đảng; xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền

XHCN Việt Nam của Nhân dân, do Nhân dân, vì Nhân dân do Đảng lãnh đạo.

(2) Đổi mới mạnh mẽ mô hình tăng trưởng, cơ cấu lại nền kinh tế, nâng cao chất lượng, hiệu quả, sức cạnh tranh, sức chống chịu của nền kinh tế. Tiếp tục đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa trên nền tảng của tiến bộ khoa học - công nghệ và đổi mới sáng tạo.

(3) Tăng cường tiềm lực quốc phòng, an ninh; xây dựng, phát huy mạnh mẽ thế trận lòng dân trong nền quốc phòng toàn dân, nền an ninh nhân dân. Kết hợp chặt chẽ, hiệu quả giữa kinh tế, văn hóa, xã hội, đối ngoại với quốc phòng, an ninh, giữa quốc phòng, an ninh với kinh tế, văn hóa, xã hội, đối ngoại. Đầu tư thích đáng để bảo đảm năng lực quốc phòng, an ninh, chuẩn bị sẵn sàng cho tình huống xấu nhất.

(4) Ngăn ngừa các nguy cơ chiến tranh, xung đột từ sớm, từ xa; giữ nước từ khi nước chưa nguy. Kiên quyết, kiên trì bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ, ưu tiên sử dụng các biện pháp hòa bình theo luật pháp, trong đó có các cơ chế tài phán quốc tế. Xây dựng, củng cố đường biên giới trên bộ hòa bình, hữu nghị, hợp tác và phát triển. Hóa giải sớm các nguy cơ, thách thức đối với bảo vệ Tổ quốc, ứng phó hiệu quả với các thách thức an ninh phi truyền thống; làm thất bại mọi âm mưu, hành động làm suy yếu từ bên trong; sẵn sàng ứng phó với các tình huống chiến tranh mới.

(5) Nâng cao năng lực nghiên cứu, dự báo chiến lược, giữ vững thế chủ động chiến lược; không để bị động, bất ngờ trong mọi tình huống. Chuẩn bị mọi mặt, sẵn sàng các phương án bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ và giữ vững an ninh quốc gia, trật tự, an toàn xã hội.

(6) Xây dựng Quân đội nhân dân, Công an nhân dân thật sự trong sạch, vững mạnh, cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại, tuyệt đối trung thành với Tổ quốc, với Đảng,

với Nhà nước và Nhân dân. Nâng cao năng lực thực thi pháp luật của các lực lượng làm nhiệm vụ ở biên giới, biển, đảo. Tăng cường phối hợp, phân định rõ chức năng, nhiệm vụ giữa lực lượng Quân đội, Công an và các lực lượng khác trong thực hiện nhiệm vụ quốc phòng, an ninh, bảo vệ Tổ quốc.

(7) Duy trì môi trường hòa bình, ổn định để phát triển; tranh thủ cơ hội chiến lược để củng cố tiềm lực bảo vệ Tổ quốc; giải quyết hài hòa mối quan hệ giữa lợi ích quốc gia - dân tộc với quan tâm chung của quốc tế và lợi ích chính đáng của các đối tác trên cơ sở bảo đảm lợi ích quốc gia - dân tộc cốt lõi. Hình thành hệ thống sức mạnh Việt Nam theo hướng gắn kết hữu cơ giữa thực lực và "quyền lực mềm", làm cơ sở bảo vệ hiệu quả và bền vững lợi ích quốc gia - dân tộc cốt lõi.

b. Nhiệm vụ, giải pháp

Một là, nâng cao chất lượng công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị, tăng cường đoàn kết nội bộ, củng cố vững chắc lòng tin của Nhân dân, giữ vững ổn định chính trị - xã hội. Tăng cường công tác xây dựng Đảng về chính trị; coi trọng xây dựng Đảng về tư tưởng; tập trung xây dựng Đảng về đạo đức; đẩy mạnh xây dựng Đảng về tổ chức; tăng cường xây dựng Đảng về cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược và người đứng đầu; tiếp tục nâng cao hiệu lực, hiệu quả công tác kiểm tra, giám sát, kỷ luật đảng; thắt chặt hơn nữa mối quan hệ mật thiết giữa Đảng với Nhân dân; kiên quyết, kiên trì đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực; tiếp tục đổi mới mạnh mẽ phương thức lãnh đạo của Đảng trong điều kiện mới.

Đẩy mạnh công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị; nâng cao năng lực lãnh đạo, năng lực cầm quyền, sức chiến đấu của Đảng. Phát huy tính tích cực chính trị - xã hội, quyền và trách nhiệm của Nhân dân tham gia xây dựng, chỉnh đốn Đảng, xây dựng Nhà nước pháp quyền XHCN, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội, xây dựng đội ngũ đảng viên, cán bộ, công chức.

Hai là, đẩy mạnh xây dựng Nhà nước pháp quyền XHCN, thực sự là Nhà nước của Nhân dân, do Nhân dân, vì Nhân dân. Nâng cao năng lực, hiệu quả hoạt động của Nhà nước về thể chế hóa, cụ thể hóa và tổ chức thực hiện các chủ trương, nghị quyết của Đảng. Giữ vững kỷ luật, kỷ cương, khắc phục sự yếu kém, chậm trễ trong công tác lãnh đạo, điều hành, tổ chức thực hiện chính sách, pháp luật, thực thi công vụ.

Ba là, phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc, sức mạnh Nhân dân, dân chủ xã hội chủ nghĩa, quyền làm chủ của Nhân dân; tăng cường pháp chế, bảo đảm kỷ cương xã hội. Giải quyết hài hòa các quan hệ lợi ích trong xã hội; bảo vệ quyền lợi hợp pháp chính đáng của Nhân dân; không ngừng cải thiện, nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của Nhân dân; thực hiện dân chủ, công bằng, công khai, minh bạch thật sự; có chính sách hợp lòng dân.

Bảo đảm các dân tộc bình đẳng, đoàn kết, tôn trọng, giúp nhau cùng phát triển. Vận động, đoàn kết, tập hợp các tổ chức tôn giáo, chức sắc, tín đồ sống "tốt đời, đẹp đạo", đóng góp tích cực cho công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Kiên quyết đấu tranh và xử lý nghiêm những đối tượng lợi dụng tôn giáo chống phá Đảng, Nhà nước, chế độ XHCN; chia rẽ, phá hoại đoàn kết tôn giáo, khối đại đoàn kết toàn dân tộc.

Thực hiện tốt, có hiệu quả phương châm "dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng". Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội làm nòng cốt để Nhân dân làm chủ. Đề cao vai trò chủ thể, vị trí trung tâm của Nhân dân trong chiến lược phát triển đất nước, trong toàn bộ quá trình xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Bảo đảm công khai, minh bạch thông tin, quyền được thông tin và cơ hội tiếp cận thông tin của mọi tầng lớp nhân dân. Thực hiện đúng đắn, hiệu quả dân chủ trực tiếp,

dân chủ đại diện, nhất là dân chủ ở cơ sở. Chống các biểu hiện dân chủ cực đoan, dân chủ hình thức.

Đẩy mạnh việc hoàn thiện, xây dựng hệ thống pháp luật thống nhất, đồng bộ, hiện đại, khả thi, công khai, minh bạch, ổn định, dễ tiếp cận, có sức cạnh tranh quốc tế, bảo đảm quyền và lợi ích chính đáng của Nhân dân, thúc đẩy đổi mới sáng tạo, bảo đảm yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội bền vững và quốc phòng - an ninh trong điều kiện mới.

Bốn là, khơi dậy tinh thần và ý chí, khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc; phát huy giá trị văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Tập trung khơi dậy mạnh mẽ tinh thần yêu nước, niềm tự hào, ý chí tự cường, tinh thần đoàn kết, đồng thuận xã hội và khát vọng phát triển đất nước của toàn dân tộc. Xây dựng cơ chế, chính sách phát huy tinh thần cống hiến vì đất nước của người dân Việt Nam. Phát huy tối đa nhân tố con người. Xây dựng con người Việt Nam thời kỳ đổi mới, phát triển, hội nhập với những giá trị chuẩn mực phù hợp, gắn với giữ gìn, phát huy giá trị gia đình Việt Nam, hệ giá trị văn hóa, giá trị quốc gia - dân tộc; kết hợp nhuần nhuyễn những giá trị truyền thống với giá trị thời đại.

Năm là, đổi mới mạnh mẽ và có hiệu quả mô hình tăng trưởng, cơ cấu lại nền kinh tế, tiếp tục đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Xây dựng, hoàn thiện đồng bộ thể chế phát triển nền kinh tế thị trường định hướng XHCN đầy đủ, hiện đại, hội nhập. Thực hiện Chiến lược phát triển bền vững kinh tế biển, kết hợp chặt chẽ với bảo vệ chủ quyền biển, đảo, tài nguyên, môi trường biển.

Sáu là, củng cố, tăng cường quốc phòng, an ninh; xây dựng lực lượng vũ trang nhân dân vững mạnh bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam XHCN. Đổi mới, nâng cao chất lượng giáo dục quốc phòng, an ninh, tạo chuyển biến rõ rệt về nhận thức, trách

nhiệm, hành động của cả hệ thống chính trị và toàn dân đối với hai nhiệm vụ chiến lược, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới. Tích cực tham gia xây dựng hệ thống chính trị các cấp, nhất là cấp cơ sở ở các địa bàn chiến lược, trọng điểm, vùng sâu, vùng xa, biên giới, hải đảo vững mạnh, tăng cường khối đại đoàn kết toàn dân, củng cố “thế trận lòng dân” vững chắc, làm nền tảng xây dựng nền quốc phòng toàn dân và thế trận an ninh nhân dân vững mạnh. Chủ động nghiên cứu, phát triển lý luận về quốc phòng, quân sự, an ninh, nghệ thuật quân sự, nghệ thuật an ninh quốc gia, an ninh xã hội trong tình hình mới.

Bảy là, triển khai đồng bộ, sáng tạo, hiệu quả hoạt động đối ngoại, chủ động và tích cực hội nhập quốc tế toàn diện, sâu rộng, giữ vững môi trường hòa bình, ổn định để phát triển đất nước theo định hướng XHCN. Tiếp tục đẩy mạnh và nâng cao hiệu quả công tác đối ngoại và hội nhập quốc tế. Phát huy vai trò của nền ngoại giao toàn diện, hiện đại với ba trụ cột: đối ngoại Đảng, ngoại giao Nhà nước và đối ngoại nhân dân. Bảo đảm cao nhất lợi ích quốc gia - dân tộc; giữ vững môi trường hòa bình, ổn định để phát triển đất nước và bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ và chế độ XHCN. Tiếp tục giữ vững định hướng chính trị; gắn kết chặt chẽ quốc phòng, an ninh và đối ngoại; kết hợp sức mạnh dân tộc và sức mạnh thời đại; chủ động tham mưu các phương án đấu tranh ngoại giao hiệu quả, giảm căng thẳng, tránh xung đột, đối đầu, tránh bị cô lập, phụ thuộc.

Hợp tác song phương, đa phương, nâng tầm đối ngoại đa phương; ưu tiên quan hệ với các nước láng giềng, các nước trong khu vực ASEAN; cân bằng quan hệ với các nước lớn; mở rộng quan hệ hợp tác với các nước có tiềm năng, gia tăng mức độ đan xen lợi ích chiến lược với các nước. Tiếp tục mở rộng và nâng cao hợp tác về quốc phòng, an ninh, tích cực tham gia hoạt động gìn giữ hòa bình của Liên hiệp quốc ở các mức độ khác nhau,

góp phần phát hiện, ngăn chặn đẩy lùi các nguy cơ chiến tranh, xung đột từ sớm, từ xa □

Chú thích:

1. Bài viết là sản phẩm nghiên cứu của Đề tài KX.04.02/21-25.

2. Ấn Độ là trường hợp điển hình trong việc tự chủ chiến lược thời gian gần đây, trong đó có việc bỏ phiếu trắng cho các nghị quyết liên quan đến xung đột Nga - Ukraine tại Hội đồng Bảo An và Hội đồng Nhân quyền. Ngoài Ấn Độ, EU cũng từ chối cùng Mỹ tham gia các lệnh trừng phạt chống nhập khẩu dầu từ Nga, mặc dù EU đã nhất trí lên án cuộc xung đột Nga - Ukraine.

3, 4. Đảng Cộng sản Việt Nam. Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII. Tập I. H. NXB Chính trị quốc gia Sự thật, 2021, tr. 108, 112.

Tài liệu tham khảo:

1. Ban Chỉ đạo tổng kết lý luận. Báo cáo Tổng kết một số vấn đề lý luận - thực tiễn qua 30 năm đổi mới (1986 - 2016). H. NXB Chính trị quốc gia, 2015.

2. Đảng Cộng sản Việt Nam. Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội (bổ sung và phát triển năm 2011). H. NXB Sự thật, 2011.

3. Đảng Cộng sản Việt Nam. Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc thời kỳ đổi mới (khóa VI, VII, VIII, IX). H. NXB Chính trị quốc gia, 2010.

4. Đảng Cộng sản Việt Nam. Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X. H. NXB Chính trị quốc gia, 2006.

5. Đảng Cộng sản Việt Nam. Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI. H. NXB Chính trị quốc gia, 2011.

6. Đảng Cộng sản Việt Nam. Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII. H. NXB Chính trị quốc gia, 2016.

7. Nguyễn Phú Trọng. Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam. H. NXB Chính trị quốc gia Sự thật, 2021.

8. Nguyễn Phú Trọng. Một số vấn đề về đường lối quân sự, chiến lược quốc phòng trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa thời kỳ mới. H. NXB Chính trị quốc gia Sự thật, 2023.

9. Nguyễn Phú Trọng. Xây dựng và phát triển nền đối ngoại, ngoại giao Việt Nam toàn diện, hiện đại, mang đậm bản sắc “cây tre Việt Nam”. H. NXB Chính trị quốc gia Sự thật, 2023.